

Marie Judlová: Obrazy a sítotisk

Obrazy a sítotisk

Z výstavy Rostislava Nováka v divadle Labyrinth v Praze. Foto archív autora

Čas od času se stáváme svědky jakéhosi „zahušťování“ v některých výstavních sinich. V poslední době k nim zásluhou Jany Budíkové přibylo i foyer divadla Labyrinth, které nejenže disponuje plochou pro slušný počet praci, ale kam dnes chodi bezpochyby jiné publikum než do starého „Realistického“. Vystavoval zde od 12. 4. do 2. 5. Rostislav Novák (1942) své obrazy a kresby, z nichž většina vznikla v letošním a loňském roce. Autor se v nich rozpomíná na své dávné školení v ateliéru Vasarelyho v Paříži a spojuje v nejnovějších plátnech akrylovou malbu se serigrafii.

Po poněkud násilnické předchozí etapě obrazových reliéfů, které zde autor ještě letmo připomíná (Body I, 1989; Body II, 1991), se tak vraci ke svému nejvlástnějšímu vyjádřování. Jeho tvorba i dnes reflekтуje hluboký zážitek gestické malby 60. let a stále znova parafrázuje různé podoby fašismu, kaligrafie a abstraktního expresionismu, v nichž se cítí dobré. V nových plátnech se však role abstrakce, držené většinou v tlumených pastelových tónech, dostavají do role tapety pozadí, která je překryta kontrastními serigrafickými znaky. V protikladu k pestrobarevné základní ploše zůstávají tyto znaky většinou nebarevné, bílé. Do obrazů uvádějí ostře vymezeny geometrický prvek, který však jen výjimečně je zdrojem napětí (Na scéně, 1993). V nejzajímavějších plátnech dochází ke vzájemnému průniku malby a tisku, k jejich vzájemné transparenci.

Také princip opakování, který zde Rostislav Novák používá, nás odkazuje k 60. letům. Snad i proto v této kulturnovánočních obrazech citíme lehkou nostalgií, prorážející ztěženou harmonii jeho barevných kombinací. Dokládají-li obrazy jako Trojková figura (1993), Jamí noc (1993) nebo Čtyřverší (1993) blízkou přibuznost se senaiovou malbou, v níž obraz čteme po částech, ocítáme se v další vrstvě prací v oblasti signálních archetypálních znaků, které zhuštěně překrývají pozadí. Sem patří především menší práce na papíře (Ob ovo I, II, 1993; Malý labyrinth, 1993; Figura, 1993; Figury, 1993), ale také termíne plátno Za měsíční fáze (1993), které se stavá spolu s Divčím portrétem (1992) nečekaným enigmatem v poklidu této výstavy.

Ve své současné tvorbě se autor pohybuje na hranici jakéhosi lyrického retrostylu. Nepreručuje však tuto mez a zůstává v rovině stálého dialogu se svými východisky. Zdá se, že pro sebe nalezí cestu, na níž může zůstat sám sebou a na níž se může osvobodit od ilaku nových tendencí. Vždyť každý v sobě nese dobu, v níž se formovala jeho osobnost a bylo by asi omylém pokoušet se ji uniknout. Také Rostislava Nováka stále vábí, ale zároveň ví, že jí nesmí plně podlehnout, nechce-li opustit tvorivou podstatu umění.

Marie Judlová

Milí přátelé,

mrzí mne, že jsem nemohla dostát slovu a zahájit tuto výstavu. Je to totiž výstava zajímavá a provokující řadu otázek - zejména asi o modernosti a našem středoevropánství, fenomenech, které se u nás už tradičně tak těžce snašeji.

Rostislav Novák je autor, k jehož základním výrazovým prostředkům vždy patřila struktura. Struktura ve smyslu hmotném - obraz byl takřka vždy pokryt vrstvou, vytvářející proměnlivý reliéf. Po dlouhou dobu byl zároveň malířem abstraktním. Jeho tématem byl v podstatě existenciálně zabarvený poetismus. V průběhu osmdesátých let se však i jeho dotkly nové impulsy světového umění, do jeho obrazu se vrací zobrazovost, posiluje se exprese, obohacuje se barevná škála.

Na této výstavě se setkáváme s obrazy posledního období, v zásadě pak s dvěma základními vrstvami. Poetizující starý strukturální názor je zde radikálně přehodnocen. Reliéf zůstává, ale zpřesňuje se zprvu v rámci znakových zhuštěných expresivních kompozic - ty jsou v úvodní části výstavy, a později jako umělohmotné objemy existujících předmětů, zatavené do obrazu, které pak Rostislav Novák doplňuje kolážovanými reprodukcemi, případně konkrétními hmotnými předměty a malbou. Má rád půvab drobného detailu a umí ho umístit.

Technicky i názorově není tato tvorba osamocená. Z podobných zdrojů vychází třeba i na jaře vystavená obrazová asambláž Milana Knížáka, který na výstavě v GHMP vystavil i obrazy se zatavenými bakelitovými Mickey Mousey. Zřejmě je to ve všeobecném povědomí. Domnívám se ale, že Rostislav Novák se v nejlepších kusech této řady přesně dotkl naší poctivosti a danosti. Tyto práce kloubí nostalgií, banalitu a romantičnost s moderní koncepcí obrazové asambláže, nevzdávají se osobního přístupu k tématu, ale naopak jej exponují, ale zároveň ho převádějí do obecnější roviny.

Lacině sladká banalita uvedená do nové aktuální skutečnosti, a zároveň silně reflektující hlubší vrstvy osobní i společenské paměti tvoří komplikovanou strukturu nejlepších obrazů Rostislava Nováka. Autor se teď začíná vymanovat ze silně osobně

zašifrovaných obrazů a přechází k období, kdy vládne svým tématem. Bavi ho hrát si s plochou, téma ho nepodmiňuje, ale vede ke stále svobodnějšímu používání prvků malby a asambláže. Při vší uvolněnosti a tendenci k humorné, vylehčené absurditě zůstává Rostislav Novák Středoevropanem. Proto byl zase dunucen zaplnit své obrazy, vynášet na povrch celou tu bohatou ikonografii banálnosti, a zároveň - znova a znova - potvrzovat, že pro něho malba je esteticky kladná skutečnost. Nesklouzavá k prázdné libosti, ale vždy znova vytváří ozvláštěné, estetizované předměty, které se zálibou na její hraně balancují a trochu se jí posmívají.

Zdá se mi ale, že bude lépe nechat promlouvat samotné obrazy. Preji vám i autorovi, aby se vám výstava líbila.

26.9.1990

Marie Judlová

Rostislav-Novak.cz